

Keramisch Museum Goedewaagen

GLASLAAN 29 / 9521 GG NIEUW-BUINEN / WWW.KERAMISCHMUSEUMGOEDEWAAGEN.NL

*Een Groninger Mucha,
Plateel- en Tegel-
bakkerij De Distel,
tegeltableau,
Herestraat 101,
Groningen, van 1903*

Met als gangmaker de kapitaalkrachtige Groninger industrieel Jan Evert Scholten organiseerde de stad Groningen op braakliggend terrein aan de noordkant van het Boterdiep – later zou de gasfabriek er gevestigd worden – van 15 juni tot en met 1 september 1903 een groots opgezette tentoonstelling voor Nijverheid en Kunst. Op deze expositie, die uitgebreid aandacht aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van industrie, landbouw en nijverheid besteedde, was zelfs een groot Japans theehuis als paviljoen opgebouwd. Een ware publiekstrekker was de ‘remake’ van de internationaal geprezen kunstnijverheidstentoonstelling Nederland in Turijn van een jaar eerder. Op de door meer dan 150.000 mensen bezochte Groninger expositie bracht de Amsterdamse Plateel- en Tegelbakkerij De Distel, die in Turijn alleen via een omweg deelnam op de stand van een meubelmakerij, een volwaardige inzending van sieraardewerk en tegels.

Onbekend is of de in de stad Groningen geboren Distel-ontwerper Bert Nienhuis (1873-1960) in de Distel-stand zijn nieuwe, matwitte sieraardewerk en tegels exposeerde. In augustus 1903 zou De Distel dit wel doen in Arnhem. Zeker is dat De Distel in Groningen onderscheiden werd met een eervolle vermelding voor haar tegel-inzending. Het door Jan Evert Scholten ondertekende en in Jugendstil-vormgeving uitgevoerde diploma is bewaard gebleven en is nu eigendom van het Keramisch Museum Goedewaagen. Direct na de onderscheiding kreeg de fabriek een opdracht om een geveltableau af te leveren voor een nieuw pand aan de Stationsstraat in Winschoten. Nogal spectaculair was in datzelfde jaar nog de opdracht van architect A. Th. Van Elmpt om op de gevel van het door hem verbouwde

bijouuterie-winkelpand aan de Herestraat 101 in Groningen, ingebed in diens Nieuwe Kunst-vormgeving, zeven tableaus aan te brengen. Tekenend voor het Distel-oeuvre van dat moment is dat het ontwerp van Bert Nienhuis in de sfeer van het werk van de Tsjechische Jugendstil-kunstenaar Alfons Mucha werd uitgevoerd.

18 jaar later zou een nieuwe eigenaar, die het Habsburgse stadswapen van Groningen verwarde met het familiewapen van de Pruisische familie Hohenzollern, het wapen-tableau met een bijl bewerken. Het hele tableau verdween daarop onder de witkalk. Toen meubelmaker Henk Vos in 1981 het pand kocht, liet hij de gevel zandstralen. Daardoor werd de glazuurlaag zwaar beschadigd. In de daarop volgende jaren vrozen de tegels ook kapot. In 1989 kende de Monumentenafdeling van de gemeente Groningen de eigenaar een subsidie toe om door de aardewerkfabriek Royal Goedewaagen een replica te laten maken. Reden om de in Nieuw Buinen gevestigde fabriek de order toe te kennen, was dat daar in de persoon van schildermeester Piet de Jong ook de know-how was om naar de oorspronkelijke techniek de replica te laten uitvoeren.

De oorspronkelijke tableaus zijn conserveerend gerestaureerd door de keramiste Joan Seyferth. De NOS-rubriek *Van Gewest tot Gewest* maakte over dit hele project een televisiefilm met als thema het behoud van Jugendstil-tegeltableaus. De documentaire werd in 1992 bekroond met de Heemschutpersprijs. In 2013 maakte Royal Goedewaagen van het centrale tableau voor een particulier weer een replica. De zeven delen van het tableau zijn in 2015 aan de Stichting Keramisch Museum Goedewaagen geschonken.